

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 12 lutego 2019 roku wniesionym do Sądu Rejonowego w Zgierzu powód wniósł o zobowiązanie pozwanego Ł. S. do złożenia oświadczenia woli o zwrotnym przeniesieniu na powoda H. S. udziału wynoszącego 1/2 we własności:

- nieruchomości położonej we wsi W., gminie O. oznaczonej jako działka gruntu nr (...) o pow 3,7400 ha dla której Sąd Rejonowy w Zgierzu V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi KW o numerze (...), nieruchomości położonej we wsi W., gminie O. oznaczonej jako działka gruntu nr (...) o pow 3,8282 ha dla której Sąd Rejonowy w Zgierzu V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi KW o numerze (...), nieruchomości położonej we wsi W., gminie O. oznaczonej jako działka gruntu nr (...) o pow 0,3023 ha dla której Sąd Rejonowy w Zgierzu V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi KW o numerze (...).

W uzasadnieniu podniósł, że na podstawie umowy darowizny z dnia 25 października 1999 r rep A nr 2283/99 powód wraz z żoną T. S. (1) przeniósł na syna pozwanego Ł. S. własność nieruchomości położonej we wsi W. gminie O., oznaczonej jako działka gruntu nr (...) o pow 3,7400 ha o nr KW (...) oraz własność nieruchomości położonej we wsi W. gminie O., oznaczonej wówczas jako działka gruntu nr (...) o pow 4,0165 ha o nr KW (...). Darowizna została przyjęta przez obdarowanego. Wartość darowizny została oznaczona na kwotę 30.000 zł. Na chwilę obecną powód wycenia wartość nieruchomości minimum na kwotę 180 000 zł, a wartość przypadającego mu udziału w nieruchomości w wysokości 1/2 na 90 000 zł.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że kilku miesięcy pozwany wykazuje się w stosunku do powoda nagannym zachowaniem. Przejawia się ono w braku szacunku pozwanego względem powoda oraz nie wypełnianiu obowiązków rodzinnych. Strony nie spędzają wspólnie (...), powód nie jest odwiedzany przez pozwanego. Nadto podał, że powód stał się obiektem fizycznego ataku ze strony pozwanego.

Opisane działania pozwanego wyczerpują zdaniem powoda pojęcie rażącej niewdzięczności z art. 898 par 1 k.c. Powód wielokrotnie podejmował próby porozumienia się z pozwanym. Nie prowadziły one jednak do żadnego rezultatu z powodu nieustępliwej postawy pozwanego. W związku z tym powód złożył pozwanemu oświadczenie o odwołaniu darowizny oraz wezwał go do zwrotnego przeniesienia własności nieruchomości. Wezwanie okazało się bezskuteczne.

Darowizna była z majątku wspólnego małżonków. Z tego powodu powód wniósł o przeniesienie przypadającego mu udziału we własności nieruchomości 1/2.

(pozew k. 3 – 6)

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa jako nieuzasadnionego i nieudowodnionego oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu podniósł, że własność w/w darowanych nieruchomości została przekazana przez powoda i jego małżonkę T. S. (1) pozwanemu darowizną objętą aktem notarialnym nr Rep A nr 2283/99 sporządzonym przez notariusza S. R.. Jednym z celów poczynionej przez powoda darowizny było uzyskanie przez powoda renty co miało miejsce. Jednakże wskutek darowizny pozwany musiał zająć się pracą w gospodarstwie, nie mógł podjąć dalszej nauki w szkole rolniczej, która chciał skończyć. Na nieruchomości znajduje się budynek mieszkalny, który składa się z dwóch części mieszkalnych, jedna część jest obecnie zajmowana przez powoda i jego małżonkę a druga przez pozwanego i jego rodzinę.

Gospodarstwo w dacie przekazania pozwanemu było zaniedbane. Pozwany wraz z małżonką wszystkie pieniądze które otrzymali jako prezenty ślubne przeznaczyci na remont budynku mieszkalnego, pozwany zaciągnął także w tym celu kredyt. Przez wiele lat relacje pomiędzy powodem a pozwanym i pozostała częścią rodziny były poprawne. Powód

ma trudny charakter, narzuca innym swoje zdanie co do tego też w jaki sposób ma prowadzić gospodarstwo. W trakcie awantury powoda z żoną w listopadzie 2017 r pozwany stanął w obronie matki. Powód nadużywa alkoholu i wszczyna wówczas awantury. Pozwany wielokrotnie na skutek zachowania powoda wzywał policję. W czerwcu 2018 r kiedy pozwany rozpoczął budowę nowego domu powód mówił, że cofnie darowiznę. Powód wielokrotnie używał wulgaryzmów wobec rodziny. Strony aż do awantury w listopadzie 2017 r wspólnie spędzały wszystkie Święta. Powód pod wpływem alkoholu strzela z wiatrówki w obecności wnuków. Powód jest konfliktowy w stosunku do rodziny i sąsiadów.

(odpowiedź na pozew)

Postanowieniem z dnia 16 stycznia 2020 r Sąd Rejonowy w Zgierzu w trybie art. 195 par 2 k.p.c. zawiadomił T. S. (1) o toczącym się postępowaniu, informując ją, że jej udział w sprawie jest konieczny i do wypowiedzenia się, czy przystępuje do sprawy w charakterze strony powodowej w terminie 2 tygodni pod rygorem uznania, iż nie przystępuje do sprawy w charakterze powódki i wówczas Sąd wezwie ją do udziału w sprawie w charakterze pozwanej oraz w trybie art. 195 par 2 k.p.c. wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanej A. S. (1).

(postanowienie k. 86 - 87)

Na rozprawie w dniu 25 lutego 2020 r Sąd na podstawie art. 195 par 2 k.p.c. wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanej T. S. (2).

(postanowienie k. 90)

Postanowieniem z dnia 27 lutego 2020 r Sąd Rejonowy w Zgierzu stwierdził swoją niewłaściwość rzeczową i sprawę przekazał do rozpoznania i rozstrzygnięcia Sądowi Okręgowemu w Łodzi.

(postanowienie k. 96)

Ostatecznie na rozprawie w dniu 17 czerwca 2020 roku powód poparł powództwo w stosunku do pozwanych Ł. S., T. S. (1), A. S. (1) . Pozwany Ł. S. wniósł o oddalenie powództwa , pozwani A. S. (1) i T. S. (1) wniosły o oddalenie powództwa.

(protokół rozprawy z dnia 17 czerwca 2020 r k. 117 nagranie 01:19:54 – 01:23:25)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód H. S. jest mężem pozwanej T. S. (2), ojcem pozwanego Ł. S. i teściem pozwanej A. S. (1).

Małżonkowie H. S. i T. S. (1) mają dwoje dzieci pozwanego Ł. S. i córkę. Córka zamieszkuje osobno.

Strony zamieszkiwały wspólnie do listopada 2019 r. na nieruchomości położonej w miejscowości (...) gminie O. w starym budynku mieszkalnym, który składa się z dwóch części mieszkalnych. Jedną część zajmował powód z żoną T. S. (1) , a drugą pozwany Ł. S. wraz z żoną A. i dwojgiem dzieci Z. i F..

Powód pozostaje we wspólności ustawowej z żoną T. S. (1), nie ma założonej sprawy o rozwód ani o separację.

Powód chciał przejść na wcześniejszą emeryturę, wobec czego wraz z żoną postanowili darować niepełnoletniemu wówczas pozwanemu ziemię wraz z zabudowaniami o powierzchni około 8 ha.

Umową darowizny z dnia 25 października 1999 r T. i H. małżonkowie S. na prawach wspólności ustawowej przenieśli na syna Ł. S. własność nieruchomości rolnej położonej we wsi W., gminie O. oznaczonej jako działka gruntu nr (...) - obecnie 92 dla której Sąd Rejonowy w Zgierzu V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi KW o numerze (...), o powierzchni 03 hektary, 81 arów 45 metrów kwadratowych , i do chwili obecnej uprawia

własność nieruchomości zabudowanej położonej we wsi W. gminie O., oznaczonej wówczas jako działka gruntu nr (...) - obecnie nr 75, 93, 94 o nr KW (...) – o łącznej powierzchni 04 hektary 13 arów 05 metrów kwadratowych. Powyższa nieruchomość jest zabudowana domem mieszkalnym, murowanym z kamienia wapiennego, parterowym, krytym papą, bez podpiwniczenia, składającym się z dwóch pokoi, dwóch kuchni i sieni, o powierzchni około 90 metrów kwadratowych, oborą murowaną z kamienia wapiennego, stodołą murowaną z kamienia wapiennego i cegły, krytymi papą, budynkiem gospodarczym murowanym z białej cegły, krytym papą, w którym znajdują się cztery komórki i garaż.

(umowa darowizny k. 10 – 16 , odpisy Kw k.64 – 72)

W dacie dokonanej darowizny pozwany miał 17 lat, uczęszczał do szkoły zawodowej. Powód na skutek darowizny uzyskał rentę. Pozwany ukończył szkołę zawodową, zajął się pracą w gospodarstwie domowym, uprawia ziemię do chwili obecnej .

Po dokonaniu darowizny strony wspólnie zamieszkiwały w domu we W.. Pozwany uprawiał i uprawia gospodarstwo rolne, prowadzi działalność pozarolniczą.

Relacje rodzinne były prawidłowe. W 2009 r pozwany ożenił się z A. S. (1). Małżonkowie mają dwoje dzieci – córkę Z. i syna F.. Po ślubie z prezentów ślubnych pozwany przeprowadził remont budynku mieszkalnego – zrobił łazienkę, centralne ogrzewanie dla całego domu. Pozwani pracują, dziećmi pozwanych w czasie gdy pozwani są w pracy opiekuje się żona powoda .

Po ślubie relacje pozwanej z teściem były dobre, strony wspólnie spędzały święta. Powód od wielu lat po spożyciu alkoholu mówił do żony, że odbierze synowi darowiznę. Relacje uległy pogorszeniu jesienią 2017 r.

Pozwany Ł. S. w roku 2017 r darował swojej żonie A. udział w działce nr (...) (wcześniej nr 44) o powierzchni 30 arów 23 metry kwadratowe. Pozwani w lipcu – sierpniu 2017 roku rozpoczęli na powyższej działce budowę domu jednorodzinnego .

Pozwani zaciągnęli w 2018 r kredyt hipoteczny na budowę domu w kwocie 270.00 zł na 25 lat, rata miesięczna 1550 zł. Nieruchomość obciążona została hipoteką. Pozwani spłacają kredyt w ratach miesięcznych po 1550 zł.

Powód zarzucał pozwanym, że nie uzgodnili z powodem budowy domu. Budowa trwała 2 lata od lipca – sierpnia 2017 r do 2019 r.

Pozwany z żoną i dziećmi zamieszkał na działce w nowo wybudowanym domu w sierpniu – wrześniu 2019 r. Przy czym strony nadal zamieszkują na jednej nieruchomości, nie jest odgradzony dom pozwanego od domu w którym zamieszkuje powód.

Powód miał pretensje do syna, że nie uzgodnił z nim budowy. W trakcie budowy po wykonaniu fundamentów okazało się, że przez teren budowy przechodzą rury odprowadzające wodę z pól. Powód udał się wówczas do geodety i zarzucił synowi niewłaściwe wykonanie planu budowy.

Pozwany przeniósł rury PCV wokół domu. Pomimo tego nadal dochodziło pomiędzy stronami na tym tle do nieporozumień, powód zarzucał synowi, że dom stron został wybudowany nielegalnie. Powód złożył skargę do Gminy w O. , że pozwany niezgodnie z prawem wybudował oczyszczalnię ścieków .

Pozwany kilkakrotnie wzywał policję, interwencje miały miejsce 3 – 4 razy z powodu wszczynania przez powoda awantur pod wpływem alkoholu. Policja udzielała pouczeń powodowi. Powód wszczynął awantury z żoną od listopada 2017 roku . Wówczas w jej obronie stawali pozwani. Od listopada 2017 r powód nie oddaje żonie emerytury, nie prowadzi z nią wspólnego gospodarstwa domowego . Pozwana przeprowadziła się do części domu opuszczonego przez syna po jego wyprowadzeniu się. Od tego czasu powód z żoną są faktycznie w separacji. Nie ma założonej sprawy o rozwód ani separację. Powód widuje się z żoną, gdyż nadal mieszkają w jednym domu. Powód odwiedza żonę. Powód

ma kontakt z wnukami, gdyż pozwana opiekuje się dziećmi, gdy małżonkowie Ł. i A. są w pracy. Pozwani nigdy nie zabronili dzieciom kontaktu z powodem.

W latach 2017, 2018 r powód z żoną spędzali święta Bożego Narodzenia u córki.

Powód ma obecnie 73 lata. Utrzymuje się z emerytury w kwocie 1320 zł. Jest po zawale serca. Na leki wydaje 100 zł na 2 miesiące. Opłaty za energię elektryczną i wodę płaci po połowie z żoną. Codziennie pije piwo – jedno lub dwa , 2 – 3 razy w miesiącu alkohol.

Pozwany Ł. S. uprawia gospodarstwo rolne o powierzchni 7 hektarów 63 ary. Prowadzi także działalność gospodarczą. Nadal zamierza prowadzić gospodarstwo i uprawiać ziemię.

Pozwana T. S. (1) przebywa od 8 lat na emeryturze, otrzymuje emeryturę w kwocie 1080 zł. Pozwana A. S. (2) pracuje od 8 – 16 .

(wyjaśnienia powoda protokół rozprawy z dnia 22 sierpnia 2019 r 00:06:49 – 00:51:42 k. 53 -54, w zw z protokół rozprawy z dnia 21 listopada 2019 r k. 78-79), wyjaśnienia pozwanego protokół rozprawy z dnia 22 sierpnia 2019 r 01:02:15 – 01:16:28 k. 54 odwrót – 55 w zw. z zeznaniami powoda protokół rozprawy z dnia 16 stycznia 2020r k. 86, zeznania świadka T. S. (1) protokół rozprawy z dnia 21 listopada 2019 r 00:14:45 – 00:48:17 k. 74-76, zeznania świadka A. S. (1) protokół rozprawy z dnia 21 listopada 2019 r 00:48:32 -01:18:59 k. 76-78,

zeznania powoda protokół rozprawy z dnia 17 czerwca 2020 r 00:11:03 – 00:49:58 k. 113 – 115 , zeznania pozwanego Ł. S. protokół rozprawy z dnia 17 czerwca 2020 r 00:51:08 – 01:06:16 k. 115 – 116 , zeznania pozwanej T. S. (1) protokół rozprawy z dnia 17 czerwca 2020 r 01:06:16 – 01:14:17 k. 116 , zeznania A. S. (1) protokół rozprawy z dnia 17 czerwca 2020 r 01:14:17 – 01:19:46 k. 116 – 117)

W dniu 30 stycznia 2019 r darczyńca H. S. złożył oświadczenie o odwołaniu darowizny z dnia 25 października 1999 roku na podstawie art. 898 par 1 k.c . W uzasadnieniu podniósł, że obdarowany Ł. S. wykazuje się w stosunku do powoda nagannym zachowaniem. Wskazał , że naganne zachowanie pozwanego przejawia się w braku szacunku oraz nie wypełnianiu należących do obdarowanego obowiązków rodzinnych, a w szczególności nie spędzaniu razem Ś., nie odwiedzaniu przez pozwanego. Opisane działania obdarowanego wyczerpują pojęcie rażącej niewdzięczności o której mowa w art. 898 par 1 k.c. W związku z powyższym powód wezwał do niezwłocznego zwrotu nieruchomości będących przedmiotem darowizny przez złożenie oświadczenia o powrotnym przeniesieniu własności na rzecz powoda.

(oświadczenie o odwołaniu darowizny k. 36)

W dniu 4 stycznia 2020 r darczyńca H. S. uzupełnił oświadczenie o odwołaniu darowizny z dnia 30 stycznia 2019 r wyjaśniając, że oświadczenie o odwołaniu darowizny dotyczy całego przedmiotu darowizny.

(uzupełnienie oświadczenia o odwołaniu darowizny k. 81)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów.

Sąd nie dał wiary powodowi, że w kwietniu lub maju 2017 r pozwany Ł. S. popchnął powoda na skutek czego powód się przewrócił . Zdaniem powoda ta sytuacja miała miejsce w czasie budowy fundamentu pod nowy dom . Wówczas okazało się po wykopaniu fundamentów, że pod terenem budowy przechodzą rury odprowadzające wodę z pól. Są to gołosłowne twierdzenia powoda, nie poparte żadnymi dowodami. Powód nie wezwał policji , nie miał obdukcji, nadto budowa domu rozpoczęła się w lipcu – sierpniu 2017 r.

Sąd nie dał wiary zeznaniom powoda, że pozwany w dniu 8 stycznia 2018 r po kolędzie przyszedł do domu powoda „, złapał go za ramiona i tłukł nim o ścianę ze 4 razy”.

Są to także gołosłowne twierdzenia, nie poparte żadnymi dowodami, powód nie ma obdukcji, nie założył sprawy synowi o pobicie.

Sąd nie dał wiary zeznaniom powoda, że w dniu 7 kwietnia 2017 r pozwany „ wybił powodem szybę w szklarni, powód na skutek tego się przewrócił, szyba została wybita”.

Są to także gołosłowne twierdzenia powoda, tego dnia pozwany wezwał policję na interwencję z powodu wszczęcia przez powoda awantury w stanie nietrzeźwości, a zatem gdyby taka sytuacja miała miejsce to powód złożyłby skargę w czasie interwencji.

Sąd nie dał wiary zeznaniom powoda, że pozwany Ł. S. i A. S. (1) mają długi i nieruchomość może zostać zlicytowana. Pozwani bowiem mają kredyt hipoteczny zaciągnięty na budowę domu w kwocie 270 000 zł na 25 lat, rata miesięczna 1550 zł, który spłacają na bieżąco.

Sąd także nie dał wiary zeznaniom powoda, że pozwani zamierzają sprzedać gospodarstwo rolne. Zeznania te są sprzeczne z zeznaniami pozwanych z których wynika, że pozwani zamierzają pracować w gospodarstwie, ulepszać je, dlatego też wybudowali dom na który zaciągnęli kredyt.

Sąd także nie dał wiary zeznaniom powoda, że nie może korzystać swobodnie z nieruchomości.

Powód bowiem zajmuje sam pół domu, drugą połowę od listopada 2019 r zajmuje jego żona T. S. (1). Powód także na terenie nieruchomości ma szklarnię, w której hoduje pomidory oraz uprawia warzywa i ziemniaki na powierzchni około 1 ara działki. Może też swobodnie przemieszczać się po działce.

Sąd także nie dał wiary zeznaniom powoda, że pozwani zabraniają swoim dzieciom Z. i F. utrzymywać kontakty z powodem. Zeznania te są sprzeczne z zeznaniami pozwanych, z których wynika, że powód ma swobodny kontakt z wnukami. Dzieci lubią dziadka i powód bez żadnych przeszkód się z nimi widuje na posesji zajmowanej przez strony oraz w mieszkaniu zajmowanym przez żonę powoda.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Roszczenie H. S. jest niezasadne w całości i jako takie podlega oddaleniu.

Prawną ocenę roszczenia w przedmiotowej sprawie należało rozpatrywać w oparciu o przepis art. 898 § 1 k.c., nie zaś w powołaniu się na przepisy art. 87 i 89 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008r. nr 50, poz. 291 ze zm.). Niedopuszczalnym zaś byłoby rozstrzygnięcie alternatywnie według przesłanek wskazanych w treści przepisu art. 898 § 1 k.c. lub według przesłanek zamieszczonych w treści przepisów art. 87 bądź 89 wskazanej powyżej ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Tożsame stanowisko w tym względzie zajmuje Sąd Najwyższy (np. wyrok z dnia 4 lutego 1997 roku, III CKN 26/96, OSNC 1997/6-7/80; wyrok z dnia 16 maja 2000 roku, IV CKN 34/00, Lex nr 52440; wyrok z dnia 8 grudnia 2000 roku, I CKN 992/98, LEX nr 50826; wyrok z dnia 25 września 2003 roku, V CK 207/02, Lex nr 157320).

Zasadność prowadzenia rozważań w oparciu właśnie o normę prawną wyrażoną w art. 898 § 1 k.c. podyktowana jest analizą umowy z dnia 25 października 1999 roku, na której podstawie gospodarstwo rolne stało się własnością pozwanego w wyniku stosownych oświadczeń woli złożonych przez powoda i jego żonę i pozwanego. Sama już nazwa tej umowy - „umowa darowizny” - wskazuje, iż strony zawarły umowę, której regulacja znajduje się w kodeksie cywilnym. Ponadto, zawarta przez strony umowa zawiera wszystkie cechy konieczne dla uznania jej za umowę darowizny w rozumieniu art. 888 § 1 k.c. W treści tej umowy zamieszczono wyraźny zapis, iż powód i jego żona T. S. (1) „darują”, a pozwany oświadczył, że „przyjmuje darowiznę”. Są to essentialia negotii kodeksowej umowy darowizny. Bezsporne między stronami są motywy zawarcia umowy z dnia 25 października 1999 roku, którymi było uzyskanie przez powoda renty.

Powód wraz z żoną i pozwany mieli swobodę podjęcia decyzji i wyboru rodzaju umowy prowadzącej do wyzbycia się przez nich własności lub posiadania gospodarstwa rolnego, co wynika z brzmienia art. 353¹ k.c. Ustawodawca dopuścił różnorodność form wyzbycia się gospodarstwa rolnego dając zainteresowanym prawo wyboru pomiędzy umowami regulowanymi w kodeksie cywilnym a umowami określonymi w art. 84 i 85 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Podjęcie decyzji i skorzystanie z formy umowy darowizny determinuje prawa i obowiązki stron, w tym te odnoszące się do odwołania darowizny sprawiając, że skuteczne odwołanie takiej umowy, jeśli została ona już wykonana dopuszczalne jest w oparciu o przepis art. 898 § 1 k.c.

W niniejszej sprawie nieruchomości będąca przedmiotem darowizny wchodziła w skład majątku wspólnego powoda i jego żony T. S. (1). T. S. (1) nie złożyła oświadczenia o odwołaniu darowizny na rzecz pozwanego, nie przystąpiła do sprawy w charakterze powoda. W ocenie Sądu darczyńca, który dokonał darowizny wspólnie ze współmałżonkiem z majątku objętego wspólnością ustawową może samodzielnie odwołać darowiznę w zakresie, w jakim odwołującemu darowiznę przypada udział we współwłasności majątkowej małżeńskiej po jej ustaniu. Takie stanowisko zajął też Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 10 sierpnia 1988 r., III CZP 67/88, opublikowane OSNC 1989/11/180.

Aktualnie rodzice pozwanego nadal są we wspólności majątkowej małżeńskiej, pozostają aktualnie w separacji, nie było intercyzy.

Możliwość odwołania darowizny wykonanej istnieje jedynie w sytuacji, gdy obdarowany dopuścił się względem darczyńcy rażącej niewdzięczności. Stanowi o tym przepis art. 898 § 1 k.c. Żądając zatem zwrotu darowanej rzeczy należy wykazać okoliczności, które świadczą o tym, że obdarowany wykazał się niewdzięcznością. Jednocześnie, ustawodawca zastrzegł, że stan niewdzięczności musi charakteryzować się nie byle jakim stopniem, bo aż kwalifikowanym, „rażącym”. Ponadto, ta rażąca niewdzięczność obdarowanego powinna być skierowana względem darczyńcy lub osobie jemu bliskiej.

W przedmiotowej sprawie nie można zasadnie twierdzić o rażącej niewdzięczności pozwanego. Pojęcie rażącej niewdzięczności nie jest w prawie polskim skonkretyzowane. Jest to zresztą niemożliwe z uwagi na zróżnicowane sytuacje życiowe. Ustawodawca posłużył się więc formułą ogólną, pozostawiając każdorazowo sądowi ocenę przeprowadzaną zawsze na podstawie konkretnych okoliczności sprawy. Pojęciem rażącej niewdzięczności przyjęło się obejmować działania lub zaniechania obdarowanego, które są skierowane przeciwko darczyńcy z zamiarem nieprzyjaznym, takie, które nacechowane są złą wolą obdarowanego.

Chodzi tu o takie sytuacje jak popełnienie przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu, czci, mieniu, darczyńcy lub osób mu bliskich, odmowa udzielenia pomocy w czasie choroby, naruszenie przez obdarowanego innych obowiązków wynikających ze stosunków osobistych łączących obdarowanego z darczyńcą (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 lipca 2000 roku, I CKN 919/98, LEX nr 50820; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2000 roku, III CKN 810/00, LEX nr 51880; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2000 roku, II CKN 280/00, Lex nr 52563; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2001 roku, V CKN 1599/00, Prok.i Pr. 2002/5/40). Zawsze zachowanie obdarowanego musi być bardzo niewłaściwe w odczuciu społecznym, zasługujące na napiętnowanie, wysoce nieetyczne, sprzeczne z funkcjonującymi utrwalonymi zwyczajami, bardzo niemoralne, wręcz oburzające. Nie można natomiast poczytywać za rażąca niewdzięczność zachowań wprawdzie negatywnych jednakże mieszczących się w katalogu zachowań zaliczanych do tzw. zwykłych konfliktów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2001, II CKN 818/00, LEX nr 52608). Nie będą także za takie zachowania uważane sprzeczki, tym bardziej sprowokowane przez inne osoby aniżeli obdarowany (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 września 1997 roku, III CKN 170/97, LEX nr 50614; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 22 listopada 2005 roku, VI Ca 527/05, R. (...)).

Nie zostało w przedmiotowej sprawie wykazane, by pozwany zachowywał się względem powoda w sposób odpowiadający przyjętemu w prawie polskim rozumieniu pojęcia „rażącej niewdzięczności”.

Bezsporna jest okoliczność, że strony zamieszkują na jednej nieruchomości w miejscowości W., do września 2019 r. strony zamieszkiwały w jednym budynku mieszkalnym. Od września pozwani Ł. i A. małżonkowi S. zamieszkują

w nowo wybudowanym domu na powyższej nieruchomości. W starym budynku mieszkalnym w jednej części zamieszkuje powód, w drugiej części zajmowanej wcześniej przez pozwanego i jego żonę - T. S. (1). Nie jest także sporne, że powód korzysta z działki, uprawia 1 ar ziemi, gdzie ma warzywa i ziemniaki, zajmuje szklarnię. Powód także ma kontakty z wnukami, na terenie nieruchomości oraz w mieszkaniu żony. Kolejna bezsporna okoliczność to fakt, że relacje pomiędzy stronami były prawidłowe do jesieni 2017 r. Strony spędzały wspólnie święta, rozmawiały. Relacje pomiędzy stronami uległy pogorszeniu od jesieni 2017 r. Wówczas zaczęło dochodzić do konfliktów. Powód zaprzestał oddawania emerytury żonie. Pod wpływem alkoholu wszczywał awantury. Pozwani stawali w obronie matki. Pozwany wzywał 3- 4 razy policję na interwencje, które kończyły się pouczeniem dla powoda. Nie doszło jednak do rękoczynów. Pozwany nie uderzył ojca, nie szarpał, nie popychał. Pozwany uprawia gospodarstwo rolne darowane przez rodziców od daty darowizny do chwili obecnej, ma zamiar nadal je prowadzić. Nie jest zadłużony poza kredytem na budowę domu, które spłaca. Od wyprowadzenia do nowego domu kontakty stron uległy ograniczeniu. Nie dochodzi do konfliktów pomiędzy stronami.

Powód nie wykazał, że stan istniejących stosunków stron procesu jest wynikiem wrogości pozwanych do powoda, chęci celowego krzywdzenia powoda, złych zamiarów pozwanych względem powoda, czy też jakichś haniebnych czynów pozwanych z przeszłości. Powód ma też zapewniony stały kontakt z wnukami, jak i synem chociażby przez sam już fakt, że mieszkają oni na jednej posesji. W niniejszej sprawie nie zostało wykazane, że pozwani zachowują się w stosunku do powoda w sposób niewłaściwy. Powód nie wykazał, że to pozwany prowokował awantury z ojcem, że uderzył kiedykolwiek powoda. Fakt, że powód chce zmienić swoją decyzję z dnia 25 października 1999 roku o darowaniu nieruchomości nie stanowi wystarczającej podstawy do uwzględnienia żądania.

Z powyżej wskazanych powodów sąd uznał, że pozwani nie dopuścili się rażącej niewdzięczności wobec powoda w rozumieniu art. 898 § 1 k.c., a zatem powództwo podlega oddaleniu. Nie ma podstaw do uwzględnienia żądania zarówno o zobowiązanie pozwanych A. S. (1), T. S. (1) jak i pozwanego. Mając powyższe na uwadze sąd orzekł jak w sentencji.

W postępowaniu cywilnym obowiązuje zasada odpowiedzialności za wynik procesu określona w art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z którą strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony, a zatem decydujące znaczenie, jeśli chodzi o obowiązek zwrotu kosztów procesu, ma wynik sprawy. Wyjątek od powyższej zasady przewiduje art. 102 k.p.c., zgodnie z którym w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Dopuszczalność zastosowania normy wynikającej z przepisu art. 102 k.p.c. sąd powinien ocenić, biorąc pod uwagę okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie zwrotu kosztów procesu. O tym, czy w konkretnej sprawie zachodzi „wypadek szczególnie uzasadniony” w rozumieniu art. 102 k.p.c. decyduje przede wszystkim sytuacja życiowa oraz stan materialny danej strony, a także fakty związane z samym przebiegiem procesu. Okoliczności powyższe powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współzycia społecznego.

W niniejszej sprawie Sąd doszedł do przekonania, że zasady współzycia społecznego przemawiają za nie obciążaniem powoda żadnymi kosztami w tej sprawie. Powyższe okoliczności niniejszej sprawy pozwalają – zdaniem Sądu – przyjąć, iż sytuacja życiowa powoda stanowi szczególnie uzasadniony wypadek, wypełniając tym samym dyspozycję wyżej wskazanego przepisu.

W przedmiotowej sprawie powód korzystał z pomocy prawnej adwokata ustanowionego z urzędu. W związku z tym, że koszty pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu nie zostały opłacone ani w całości, ani w części, Sąd – na podstawie § 8 pkt 6 w zw. z § 4 ust 3 rozporządzenia Ministra S. wiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. 2016 poz.1714.) – nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa – Kasy Sądu Okręgowego w Łodzi. na rzecz adw. M. C. kwotę 6 642 złotych w tym 23 % VAT tytułem pokrycia kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.

ZARZĄDZENIE

-doręczyć zgodnie z wnioskiem